

Tomaž Košir prejel nagrado Borisa Kraigherja

4. januarja je bila v Skupščini Slovenije slovesnost, na kateri so podelili letošnje Kraigherjeve nagrade gospodarstvenikom. Med petimi nagrajenci je tudi naš glavni direktor TOMAŽ KOŠIR. V obrazložitvi je zapisano:

Tomaž Košir, rojen 12. novembra 1951 v Žireh, prejme nagrado Borisa Kraigherja kot priznanje za izjemne dosežke trajnejšega pomena v gospodarstvu v letih 1980 do 1987. Komisija mu je namenila nagrado zlasti zaradi izvoznih dosežkov Alpine; več kot polovico proizvodnje je namreč Alpini uspelo prodati na tuje trge, in to z lastno blagovno znamko in v višjih censkih razredih.

Nagrajenec opravlja naloge glavnega direktorja v DO Alpina od 1. maja 1980 dalje. Ob nastopu si je nagrajenec zastavil naslednje poslovne naloge: izvažati je treba vsaj 50 odstotkov fizičnega obsega proizvodnje na konvertibilno območje; doseči prodor na zahodne trge v višjih censkih razredih, s povečano kvaliteto proizvodnje, s svojo tehnologijo in znanjem. Te naloge je v šestletnem obdobju nagrajenec tudi v glavnem uresničil. Tako se je proizvodnja povečala za 7 odstotkov, ob hkratnem bistvenem izboljšanju kakovosti, ki je Alpino uvrstila v vrh slovenske obutvene industrije.

S tem se je uresničila

napoved, da se bo povečal delež izvoza v celotni proizvodnji; ta je 1981 znašal 53 odstotkov, in se je v letih 1983 in 1984 povečal na 66,3 oz. 72,3 odstotka ter v letu 1985 dosegel vrhunec — 78 odstotkov celotne proizvodnje; delež konvertibilnega izvoza je zrasel od leta 1981, ko je znašal 22,5 odstotka na 52,1 odstotka v letu 1983, v letu 1984 je znašal 61,6 odstotka, v letu 1985 pa se je zaradi nove devizne zakonodaje znižal na 54,6 odstotka.

Alpina danes izvažata svoje izdelke pod svojo znamko v kar 22 držav sveta. Ustanovila je tudi svojo tvrdko v ZDA Alpina Sports Corporation ter

(Nadaljevanje na 2. strani)

ČAKAJO NAS ODGOVORNE NALOGE

Konec lanskega leta so se na pobudo organizacije zveze komunistov sestali predstavniki družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodilni delavci. Pogovarjali so se o poslovanju v delovni organizaciji, pri čemer so na eni strani ocenili proizvodnjo in poslovanje v preteklem letu, na drugi strani pa predlagali nekaj usmeritev, ki naj bi pripomogle k boljšemu delu. Prevladovalo je mišljenje, da je treba pospešeno uvajati novosti na področju razvoja, organizacije in kadrovske politike.

Še posebej je bila poudarjena nujnost, da res osnujemo pravi razvoj, ki bo lahko ločeno od priprave dela ustrezno opravljal svojo vlogo. Spremembe v drugačnem načinu dela pa narekujejo tudi nekatere kadrovske spremembe. To pa pomeni, da moramo postati organizacija večjih možnosti tudi posameznikov, da bodo lahko uveljavljali svoje znanje in sposobnosti prav na tistih delih, ki so jim najbližja.

Uspešnost delovne organizacije zmanjšuje stroške, ki jih imamo preveč. V tem pogledu bo treba razmišljati o racionalizacijah. Vse te usmeritve seveda terjajo, da zlasti vodilni sestavijo ustrezen predlog ukrepov, ki jih bo možno uresničevati le s podporo vsega kolektiva. Nejkto PODOBNIK

»Nagrada Borisa Kraigherja pomeni zame in za Alpino veliko čast, vendar ima to priznanje tudi grenak priokus, zaradi razmer, v katerih smo se znašli tudi zaradi težjih pogojev gospodarjenja«, je izjavil Tomaž Košir

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Ob rob sklepom delavskih svetov

Delavski svet TOZD Proizvodnja je obravnaval poročilo o dosegu plana za mesec november, ki je bil dosežen 93,8 %. Tako po 11 mesecih zaostajamo za planom 3,7 %. Izpad plana bo tako znašal približno 80.000 parov obutve.

Kvaliteta je v celoti gledano kar zadovoljiva, razen pri Colorado, kjer so bile velike težave zaradi neustreznega materiala in slabega dela kooperantov, tako je bil odstotek škarta več kot enkrat presežen.

Podano je bilo poročilo o delu obrata Šentjošt, ki je do konca oktobra izdelal blizu 23.000 parov notranjih čevljev. Produktivnost je zadovoljiva, občasne težave povzročajo le menjave artikla. Trenutno je zaposlenih 18 ljudi, zanimanje za zaposlitev se večja in računamo, da bo v prihodnje možno povečati proizvodnjo in organizirati delo v dve izmeni.

Delavski svet je obravnaval in potrdil podpis licenčne pogodbe z izumiteljem Stanislavom Kaiserjem, ki je izumil toplotno obuvanje, katerega bomo vgradili v smučarske čevlje.

Za odkup izuma in pomoč pri izvedbi bomo namenili 90 milj.

din, s tem da bo plačilo izvršeno v štirih obrokih. Poleg tega je dajalec licence udeležen z 2 % od netto dosežene tovarniške prodajne cene, pod pogojem, da je izvršena dinarska ali devizna realizacija.

Za nemoteno preskrbo z materiali v letu 1988 je bil odobren najem inozemskega kredita za financiranje uvoza, v višini 1,5 do 2 mio DM.

Obravnavano in potrjeno je bilo več odpisov raznih vzorcev, ki so bili dani kupcem na domačem in tujem trgu za razne potrebe (naročanje oz. prodajo naših izdelkov, testiranje, ipd.). Nekaj odpisov je bilo tudi zaradi reklamacij.

Obravnavali so še prošnjo za razrešitev, ki jo je podal direktor TOZD Proizvodnja, ki želi biti predčasno razrešen dolžnosti, ker meni, da bi na drugem delu lahko bolje opravljal delovne naloge in s tem več doprinesel DO. Delavski svet je potrdil razrešnico in imenoval za vršilca dolžnosti Bojana Starmana, od izvedbe razpisa. Potrdil je pogoje razpisa in imenoval tričlansko komisijo s strani TOZD v sestavi: Alojz Modic, Romana Tavčar in Silvo Kos.

(Nadaljevanje s 1. strani)

mešano trdko skupaj z Elanom Begunje v ZRN.

Na drugih trgih pa uspešno sodeluje z drugimi tujimi trdkami, da bi si zagotovila solidno in učinkovito prodajno mrežo. Ti razvojni dosežki so bili omogočeni z uveljavljanjem lastnega znanja pri kreiranju športne obutve. Alpina danes proizvaja

ja desetino svetovne proizvodnje športne obutve in pokriva npr. 30 odstotkov trga v ZDA ter kar 35 odstotkov norveškega trga.

Alpina je ob tem prejela častno diplomu, ki jo je prevzel predsednik delavskega sveta delovne organizacije Gregorij Pustavrh.

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije ing. Marko Bulc je izročil častno diplomu, ki jo je sprejel predsednik delavskega sveta DO Gregorij Pustavrh

Vsi DS pa so obravnavali predlog plana za leto 1988. Zaradi nestabilnega gospodarskega položaja je planiranje v tem času dokaj negotovo, zato so izoblikovana le osnovna izhodišča strategije za nadaljnji razvoj, kot so: dolgoročno izvažati vsaj 50 % fizičnega obsega proizvodnje na konvertibilno področje, postopno prehajanje v višje

cenovne razrede, oz. doseganje višje akumulacije, investicije predvsem v razvoj izdelkov, kadre, znanje in posodabljanje tehnologije. Končni dolgoročni cilj pa je doseganje visokih OD. Sprejet je bil še sklep, da se s 1.1.1988 povečajo urne postavke za 110 %, koeficient uspešnosti DO pa se zniža od 1,80 na 1,00.

Pocenitev poslovanja je pogoj, da bomo sploh še lahko delali

Pri izdelavi letnega planskega dokumenta za leto 1988 smo v zelo težkem položaju. Predvidevanje prihodnosti v položaju, ko je neznanka celo to, kaj bo danes, je skoraj nemogoče. Na to vplivajo predvsem zunanji pogoji gospodarstva, ki se stalno spreminjajo, spremembe v obračunskem sistemu in poslovanje v visoki inflaciji. Predvidevanje gospodarske politike in višine inflacije za prihodnje leto je nemogoče.

Vendar pa to še ne pomeni, da moramo s planiranjem počakati do trenutka, ko se bo gospodarski položaj stabiliziral. Načrtovanje je akcijsko, usmerjeno v doseganje smotrov in ciljev. Glavno vlogo pri planiranju ima izdelava strateške usmeritve organizacije, ki mora odgovoriti na vprašanje, kje smo in kaj želimo doseči.

Naša glavna naloga je doseganje ciljev in smotrov, ki smo jih dolgoročno zastavili. To pa predvsem s sredstvi, ki so nam na razpolago znotraj delovne organizacije, oziroma na nas samih je, kako se bomo znašli v dani situaciji v okolju.

Naš končni cilj je dolgoročno doseganje visokih osebnih dohodkov v DO Alpina. To pa pomeni ustvarjanje celotnega prihodka, dohodka in akumulacije, ki bodo to omogočili.

Z analizo sedanjega stanja in z upoštevanjem prihodnjega razvoja smo postavili osnovna izhodišča strategije za nadaljnji razvoj:

- dolgoročno izvažati vsaj 50 % fizičnega obsega proizvodnje na konvertibilno področje
- postopno prehajanje na zahodnih tržiščih v višje cenovne razrede, oziroma doseganje višje akumulacije s prodajo obutve na ta tržišča
- investicije ne usmerjati več v povečanje obsega proizvodnje, ampak predvsem v kadre, znanje, razvoj izdelkov in posodabljanje tehnologije, vse z namenom prodreti na višjo kvaliteto in cenovno raven

Ko analiziramo poslovanje v letu 1987 ugotavljamo, da smo poslabšali produktivnost dela, v primerjavi z letom 1986. Prav tako se je poslabšal obrat kapitala. Toda kljub povečanju zalog smo imeli težave v proizvodnji zaradi pomanjkanja materiala.

Vpliv sezone komponente se je v letu 1987 še povečal, saj bo po oceni za leto 1987 več kot 50 % realizacije od prodaje blaga ustvarjene v zadnjih mesecih leta. Sezonski značaj naše proizvodnje pa poglajljamo še s kasnitvami dobavnih rokov.

Prodaja na domačem trgu preko MPM bo v letu 1987 po oceni ostala realno na ravni iz leta 1986, preko grosistične prodaje pa bo realno slabša od lanskega leta. Večji bo izvoz na zahodni trg, skoraj za polovico pa se bo zmanjšal izvoz na klirinško področje.

Pri konkretizaciji nalog za naslednje leto moramo upoštevati rezultate in ocene poslovanja v letu 1988 in naše dolgoročne usmeritve:

1. Večjo usklajenost delovanja med nabavno, proizvodno in prodajno funkcijo bomo dosegli z uvajanjem mesečnih planov, ki jih bodo izdelovali skupaj delavci iz nabavnega, proizvodnega in prodajnega sektorja. S temi operativnimi plani moramo odpraviti zastoje v proizvodnji zaradi pomanjkanja materiala in zmanjšanje zalog končnih izdelkov, ki so rezultat desortiranih pošiljk kupcem, ter kasnitve dobavnih rokov. Povečanje zaloga materiala pa bomo zmanjšali predvsem na račun neidočih (nekurantnih) zalog.

2. Z reorganizacijo službe za kontrolo kvalitete, ki bo organizirana na ravni DO in bo razdeljena na vhodno, procesno in končno kontrolo, bomo povečali tudi

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

odgovornost službe od kvalitete izdelka.

3. Stroške materiala in dela, ki jih vkalkuliramo v prodajno ceno izdelka, nam kupci zlasti na tujih trgih v ceni ne priznajo več. Zato bo nujno poceniti naše poslovanje. Pomembno vlogo ima na tem področju kadrovska politika in izkoriščenost delovnega časa. Enako kot stroški materiala se morajo tudi stroški dela opravičiti v ceni izdelka, oziroma samo tista dela in naloge, ki nam jih trg prizna.

4. Če pri dolgoročni strategiji razvoja smo postavili ciljne usmeritve razvoja pri lahki in športni obutvi, katerim se bomo skušali približati tudi v letu 1988. K temu pa bomo morali vključiti tudi natančne operativne plane uvajanja nove proizvodnje.

K razvoju organizacije dela, ki mora biti v celoti podrejena ciljnim usmeritvam, bo prispevala realizacija projektnih nalog in ciljno nagrajevanje, ki se bo v letu 1988 še izpopolnjevalo.

Vse te naloge in usmeritve so za naše nadaljnje delo nujne.

Kritično sliko našega poslovanja smo dobili pri planu realizacije in stroškov za leto 1988. Prve ocene, ki smo jih naredili na osnovi planskih predpostavk, so za TOZD Proizvodnja pokazale negativno razliko med realizacijo in stroški, na TOZD Prodaja pa akumulacijo, ki je realno nižja od ocene rezultata v letu 1987.

Odločili smo se, da bomo ponovno pregledali stroške našega poslovanja in delovne učinke zaposlenih. Na tej osnovi bomo izpeljali aktivnosti za pocenitev poslovanja.

Vrednostni del plana, oziroma planirano realizacijo in planirane stroške za leto 1988 bomo sprejemali v mesecu februarju, ko bodo znani rezultati poslovanja v letu 1987, kar nam bo omogočilo realnejše planiranje za leto 1988.

Plan proizvodnje po vrstah obutve

Vrsta obutve	Količina v 000 parih
Pancerji	400.000
Tekaški	350.000
Surf	30.000
Apreski	200.000
Colorado	450.000
Ženski visoki	150.000
Ženski nizki	450.000
Ženski sandali	210.000
Skupaj	2.240.000

Prodaja

Alpina bo v letu 1988 izvozila 68 % celotne proizvodnje. 52 % proizvodnje ali 1.170.000 parov obutve bomo izvozili na konvertno področje, 16 % oziroma 345.000 parov obutve pa na klij-

riško področje. Skupni delež izvožene obutve ostaja enak kot v planu za leto 1987 in ob devetmesečni realizaciji za leto 1987. Znotraj skupnega izvoza pa se povečuje delež izvoza na zahodno tržišče, na račun zmanjševanja deleža izvoza na Vzhod. 32 % celotne proizvodnje ali 725.000 parov obutve bomo prodali na domačem trgu.

Športne obutve bo največ izvoženo v ZDA in Skandinavijo, lahke obutve pa na Nizozemsko in ZRN. Največji vzhodni kupec je Sovjetska zveza. Na domačem trgu bomo prodajali preko lastne maloprodajne mreže, športno obutve pa tudi preko grosistične prodaje.

Kadrovanje

Število zaposlenih se bo v letu 1988 povečalo za 1 %. Število zaposlenih se bo povečalo v TOZD Proizvodnja za 22 delavcev, v TOZD Prodaja bo ostalo nespremenjeno, v DSSS pa se bo število zaposlenih zmanjšalo za 4 delavce.

V DSSS se bo izboljšala kadrovska struktura zaposlenih, ob nekoliko manjšem številu zaposlenih, kar je tudi naša dolgoročna usmeritev. V TOZD Prodaja bo kvalifikacijska struktura zaposlenih ostala nespremenjena.

Največje kadrovske spremembe predvidevamo v TOZD Proizvodnja. Povečanje števila zaposlenih je predvsem na račun večjega zaposlovanja v obratu Šentjošt (16 delavcev) in v obratu Col (4 delavci). Spremenila se bo tudi kvalifikacijska struktura zaposlenih. Povečalo se bo število nekvalificirane delovne sile (zlasti v obratu Šentjošt) in zaposlenih s srednjo izobrazbo (zlasti v proizvodnih obratih v Žireh).

Analiza kadrovske situacije v TOZD Proizvodnja je pokazala, da bo polno zasedenost težko doseči, zlasti v proizvodnih oddelkih v Žireh.

Socialna politika

Začete akcije v letu 1987 na področju delne nadomestitve stanarin bomo nadaljevali tudi v letu 1988. Tako bo narejen preizkus še za morebitne nove upravičence, in sicer predvidoma v mesecu februarju 1988.

Nadaljevali bomo z delom pri pomoči delavcem z nizkimi osebnimi dohodki in delavcem, ki ne dosegajo norm.

Za leto 1988 bomo na skladu skupne porabe planirali sredstva tudi za socialne pomoči. Ta sredstva je težje planirati, ker je njihova poraba predvsem odraz nepredvidenih sprememb v družini in okolju. Na področju alkoholizma bomo v letu 1988 izvajali podobne akcije kot v preteklih letih.

Služba za načrtovanje in analize

Z občnega zbora sindikata TOZD Proizvodnja

Sindikalna organizacija je z nami

Sandi Bartol

Udeležbo predsednika Občinskega sveta zveze sindikatov Sandija Bartola na občnem zboru v TOZD Proizvodnja smo izkoristili za kratek pogovor o vlogi sindikata v teh novih razmerah.

Delo-življenje:

Kakšna je torej gospodarska situacija v občini?

Sandi BARTOL: V sindikatu občine smo že sredi novembra ocenili, da se bomo soočili z resnimi težavami. Predvsem smo se oprli na strokovnjake. Sestel se je tudi svet za dolgoročni program ekonomske stabilizacije v občini, kjer so temeljito razpravljali o posledicah intervencijskih ukrepov zvezne vlade. Kritično je bil obravnavan tudi osnutek resolucije za prihodnje leto.

Analizirali smo tudi vesti iz delovnih organizacij, ki smo jih dobili preko razprav na več kot polovici dotedanjih sindikalnih občnih zborov. Jasno, da je bilo treba napraviti korak naprej in narediti smo ustrezen akcijski program. Od komiteja za družbeni plan in zavoda za razvoj smo zahtevali ocene razmer, s katerimi se srečujejo v OZD. Na našo pobudo so se s predsednikom občinske skupščine sestali najbolj odgovorni gospodarstveniki naše občine. Ugotovili smo, da je položaj v občini izredno

kritičen zaradi ukrepov ZIS, devizne zakonodaje, itd.

Sindikat je svoje ocene poslal na Republiški svet zveze sindikatov še pred odprtim pismom zveze sindikatov.

Delo-življenje:

Kaj konkretno ste se dogovorili v občini?

Sandi Bartol:

Dogovorili smo se več stvari. Med drugim, da sindikat budno spremlja razmere v vseh delih delovnega procesa in da že iz pobud v sindikalnih skupinah preko izvršnih odborov reagiramo na različne pojave, ki zmanjšujejo uspešnost.

Od vodilnih bo sindikat tudi zahteval, da pripravijo take poslovne programe, ki bodo dohodkovno, tržno in izvozno usmerjeni. Ob zaključnem računu in vzporednih razpravah bo sindikat vztrajal, da se pripravijo vsem razumljiva poročila. Pri tem naj bi bilo še posebej opozorjeno, kako je z zalogami, likvidnostjo, inovacijskim dohodkom, delovno disciplino...

Sindikati bodo sproti opozarjali višja sindikalna vodstva na ukrepe, ki so za delavce nevzdržni.

V teh časih je tudi važno, da skrbimo za socialno varnost delavcev. Del članarine je namenjen za socialne pomoči najbolj ogroženim. S tem smo že pričeli in vsaj delno podprli okoli 30 delavcev.

Delo-življenje:

Kaj pa mislite o štrajkih?

Sandi Bartol:

Sindikat bo v vsakem primeru z delavci. Podpirali ne bomo le težnjo po uravnilovki in zahtev po višanju OD, ki ne bi imeli osnove v delu in v ustvarjenem dohodku.

Zahtevali pa bomo tako razvojno politiko, ki bo omogočala normalno poslovanje delovnih organizacij.

Sindikat naj bi postal trd partner poslovnim strukturam in izvršnim svetom na vseh ravneh.

Nejko Podobnik

KAKO USTVARJAMO

Pulz merimo z otipom žile

Tale nenavaden naslov mi je bližji, kot razprava o strategiji in taktiki, bitki ali borbi v trenutnem položaju itd, saj govorimo in pišemo že kot v kakšnem vojaškem štabu ...

Ali smo res tako daleč?

No, beseda je danes o povsem vsakdanjih stvareh, kot je na primer naše delo.

Ni bil moj namen, da bi ugotavljal, kako poteka proizvodnja, niti ne da bi poglobljeno analizirali probleme. Sprehod skozi tovarno človeku daje le bežne vtise ...

Obiskal sem predvsem oddelke, o katerih smo v zadnjem času nekaj več slišali.

Iz šivalnice Žiri

V montaži brizgane obutve delajo največ za izvoz

Iz montaže športne obutve

Ne izpustimo priložnosti

Sredi decembra sva z glavnim direktorjem obiskala naše največje kupce — firmo Alpina Sports Corporation v Združenih državah Amerike. Osnovni namen obiska je bil dogovor o cenah smučarskih in tekaških čevljev za sezono 1988/90. Obisk sva izkoristila še za ugotavljanje prodaje v tej sezoni, pogovore o težavah z izdobavami, naših izdelkih, predlogih partnerjev za naslednjo sezono in končno o za nas vedno neugodni temi — o reklamacijah.

Analiza izdobav v letošnjem letu za nas ni bila prav nič ugodna. Vse preveč je bilo kasnitev in drugih drobnih napak, tako da je bila kupčeva ocena dokaj slaba, naša rezerva torej, katero

moramo izkoristiti že v prihodnji sezoni.

O produktu (izdelkih) in njegovem razvoju pri firmi Alpina Sports veliko razmišljajo. Zavedajo se namreč, da je dober produkt osnovni pogoj za uspešno prodajo. Razprava je bila zato zelo zanimiva in precej je bilo želja oz. predlogov, katere sva po vrnitvi posredovala sodelavcem.

Kar zadeva reklamacije, lahko povem, da so bili, kot vedno, vsi vrnjeni čevlji lepo razstavljeni, tako da nama je bilo delo močno olajšano. Pri smučarskih čevljih sva videla obutev z napakami, katere smo medtem že odpravili (poceni spoilerji, poceni jeziki, ločeno oblazinjenje spoilerjev).

Bolj zaskrbljujoče so napake, ki se pojavljajo pri modelih za letošnjo sezono 1987/88, na primer pokanje spojlerjev pri vpetju, ali pa pokanje šal na ne običajnih mestih pri rabljenih čevljih.

Tudi pri tekaških čevljih bi lahko napake razvrstili na tiste,

ki se pojavljajo redno (poceni podplati, odlepljanje, o čemer je bilo že veliko govora) in na napake, ki se pojavljajo pri novih modelih (deformacija NNN podplatov ter pokanje le-teh v petnem delu). Ker so to napake, ki se pojavljajo pri novih modelih in pri sistemu, ki še ni zaživel v polni meri in je na najboljši poti, da se čvrsto utrdi na svetovnem trgu, moramo storiti vse, da se ne pojavljajo več.

Vtise z razgovora o najpomembnejši temi obiska) določiti cen za naslednjo sezono — sem prihranil za konec, kajti tak je bil tudi vrstni red razgovorov v Združenih državah. Velik padec dolarja v primerjavi z drugimi valutami je že v začetku narokoval nič kaj prijetno temo. Ker smo si prve predloge o cenah izmenjali že pred obiskom, smo se lahko takoj lotili posameznih modelov, najprej smučarskih čevljev in nato še cen tekaških čevljev. Naše predlagane cene so bile višje od njihovih, zato sem pričakoval, da bo razgovor daljši in težji. Na moje veliko presenečenje ni bilo tako in kar hitro smo se sporazumeli.

Za Alpino pa pomenijo dogovorjene cene (ob predpostavki da bodo izvozne stimulacije v naslednjem letu sproti poravnane) najmanj tako donosno prodajo kot na evropskem trgu.

Boris MARKELJ

ORION art. 3325-1

Klasični smučarski čevlji za začetnike in rekreativce, zapenjanje in obuvanje je lahko in enostavno. Notranji čevlji je klasične izdelave in je prilagojen zgradbi noge. Čevlji je zaradi svoje udobnosti in prostornosti primeren tudi za smučanje z močnejšo nogo.

Art. 1240

Čevlji za po smučanju za naše malčke. Izdelujemo ga

KAKO USTVARJAMO

V šivalnici, posebno v športni, so vrste zdesetkane, veliko mladih je odšlo začasno drugam, srečamo jih največ v dodatni montaži šal. Slaba volja, kaj bo vnaprej... Tako to ne gre, pravijo. Po drugi strani se je že dolgo nazaj vedelo, da je narejeno toliko gornjih delov... Ljudje enostavno ne razumejo: imamo toliko kooperantov, na drugi strani pa mi nimamo kaj delati, se sprašujejo. Hudo je to, da to povedo tudi izkušene, odlične prešivalke. Kar onemim, saj ne poznam te skrivnosti...

V težki montaži, kjer so pravkar izdelovali vzorce (potniško kolekcijo) za Ameriko, to delajo še za južno poloblo. Manjka gornjih delov.

Podobno je v lahki montaži, saj delajo zato z zmanjšano zmogljivostjo. Problem so tudi drugi sestavni deli.

V montaži smučarske obutve govorijo o osebnih dohodkih — kako je možno, da nekdo dobi tako malo, se je spet kdo zmotil — ali kaj.

Sicer pa — pogovoriti se je treba o marsičem. Ta dan v proizvodnji ni bilo brez razprav o prireditvi, na kateri so bila pode-

ljena priznanja najboljšim slovenskim športnikom.

V montaži smučarske obutve vidijo še rezerve, celo v samem oddelku, toda ko je treba poprijeti, to tudi znajo. Na hodniku se, sicer dobro informirani, sprašujejo, kako da je treba isti artikel delati po večkrat. Nič ne pomaga velika naročena serija, če se je treba vedno znova privajati.

Ali je drugačno planiranje res nemogoče. Je to zaradi pomanjkanja materialov, ali nedogovorjenih naročil ali še kaj slabšega?

Vsega tega »cirkusa« v proizvodnji mi je počasi dovolj, pa se odpravim v bolj mirne predele — vsaj tako mislim. V skladišču spet naletim na gnečo. Ja, to so čevlji — Colorado, ki jih izvažamo preko Centrotekstila v Sovjetsko zvezo. Pošiljka je bila zavrnjena zaradi škarta; nekaj zaradi materiala, nekaj zaradi dela kooperantov.

In če je blago že narejeno in v skladišču, ga je treba še odpeljati.

Grosisti oklevajo, našim prodajalnam vozimo vse naročeno blago, tudi tisto obutev, ki jo bodo prodajali po novem letu. Ka-

Modna obutev zahteva tudi dober, strokovni fini

Še trenutek in smučarski čevlji bodo potovali v skladišče

Nekaj čevljev, ki smo jih delali decembra

v dveh barvnih kombinacijah. Obuvanje in zapenjanje je zelo enostavno in lahko, kar je zelo praktično za otroke.

Art. 8379 (7030198)
Ženska troterka izdelana iz govejega boksa TROJA, z modnim in praktičnim podplatom iz TR gume.
Obutev izdelujemo za izvoz v Sovjetsko zvezo.

Art. 9757
Elegantne ženske sandale z ozkimi jermenčki, ki jih izdelujemo že več let za nizozemsko tržišče. Letošnjo sezono jih izdelujemo v treh barvah (bela, rdeča, in črna)

Art. 9756
Praktične ženske sandale izdelane iz mehkega ševret usnja in usnjeno podlogo. Oblikovana steljka in zelo praktična peta dajeta posebno udobje pri nošnji.

Vladimir PIVK

Preden gredo avtomobili na pot je treba pogledati, če je vse v redu

ko čimbolje izkoristiti vožnje, kombinirati prevoze, da bi bilo čimmanj stroškov, to je osnovna misel v avtoprometu. Pa ni tako enostavno. Ni pravočasno podatkov in potreb za prevoze; v zadnjem hipu pa je težko kombinirati. Razmišljajo o boljši evidenci.

Potegnimo še rdečo nitko, ki jo ob novem letu nikakor ne moremo zavozlati — to so plače in

življenjski stroški. Beseda o tem je med ljudmi na prvem mestu. Vse skupaj postavljamo pred delom. To seveda nikamor ne vodi. Morda pa ta obrnjen vrstni red kaže, da se ljudje počutijo nemočne...

Na koncu — več uspehov, mirnejše in bolj srečno življenje želimo vsem.

Nejko PODOBNIK

KAKO USTVARJAMO

Iz naših prodajal

5-godišnjica prodavnice Alpina Arandelovac

Ovih dana naša prodavnica slavi jubilej petogodišnjicu otvaranja. Naša prodavnica u Arandelovcu zapošljava troje radnika: poslovođa Dragoslav Stefanović i prodavačici: Dragoslava Jovanović i Mirjana Gavrilović.

Arandelovac je grad sa 25.000 stanovnika. U samom gradu je podjednako razvijen i turizam i industrija. Stiće se utisak da je kupovna moć potrošača dosta dobra, ako se uporedi broj stanovnika sa brojem prodavnica. Mi imamo dosta konkurencije ali mi radnici Alpine u Arandelovcu bijemo bitku za svakog potrošača, jer samo na taj način možemo da ostvarimo ciljeve, koji stoje ispred nas. Sad je malo drugačije jer Arandelovac pa i sama okolina zna da u njihovom gradu postoji Alpina. To smo postigli putem informisanja lokalne radio stanice, a takođe i samim našim ponašanjem prema potrošačima. Što se tiče plana i prometa on stalno raste iz godine u godinu, dosad je to sa uspjehom realizovano.

Prošle godine plan smo prestigli tako po parovima, kako i finansijski i ostvarili preko 10 milijardi dinara prometa. Znači, prodali smo više od plana 1300 pari. Za ovaj period rada nismo imali nikakvih problema a mi ćemo našim radom i zalaganjem opravdati poverenje koje nam je Alpina ukazala.

Drugarski pozdrav!

radnici ALPINE Arandelovac

Trideset godina prodavnice Alpina Beograd II

U letu 1957. godine jedna među prvom prodavnicama otvorena je prodavnica Alpina Beograd II, Nušićeva br. 22.

Slobodno možemo reći, da se prodavnica nalazi blizu centra grada, međutim, iako se nalazi nadomak centra nismo u tržnom centru, jer se nalazimo u jednoj sporednoj zabetoj ulici, koja nije prometna i pazarna već samo prolazna. Ulica je podeljena na dva dela; deli je podzemni drakstor in široki Bulevar revolucije, tako što je donji deo ulice odsečen od tržnog centra gde se nalazi naša prodavnica.

S obzirom na lošu lokaciju naša prodavnica je svih trideset godina ispunjavala postavljene planove, iz godina u godinu sve više napreduje, mada radi sa tri osobe.

Šta reći o samoj prodavnici i izgledu; sve do 1978. godine lokal je klasičnog izgleda sa visokim plafonom do četiri metra sa vrlo teškim uslovima za rad. Sa mnogo problema te godine dobivena je saglasnost za adaptaciju gde je dobiveno više prostora za rad sa priručnim magacinom i galerijom. Uslovi rada mnogo su bolji, uvođenjem termo grijanja oslobodili smo se nafte, uglja i drva. Nedostatak prodavnice koji je jednim delom utiče na prodaju, je dosta mali izlog, veličine dva metra i vrlo težak za aranžiranje. Sve do 1972. godine prodavnica je radila dvokratno što je uticalo delom na promet. Dolaskom sadašnje poslovođe iz prodavnice Zemun i tada dve mlade prodavačice Slavke Velj-

ković i Desanke Veličković dogovorom se uvodi neprekidno radno vreme, koje se prihvata sa zadovoljstvom i od strane potrošača. Sada u svako doba dana mogu probati i pazariti Alpina cipele jer u Beogradu postoje samo dve prodavnice Alpina obučee.

Ovih trideset godina najviše napora za uspjehom odnosi se na prodavačice Slavku i Desanku koje dvadeset dve godine rade u ovoj prodavnici i sa petnaest godina poslovođom Milićem.

Ovaj kolektiv smatra da ova godina 1987 jedna od najuspešnih godina. Nadamo se i dalje dobrim rezultatima pozdravlja vas kolektiv Alpina Beograd II.

Milić STEFANOVIĆ

Čedo Latinčić je bil izvoljen za predsednika izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Prodaja

20 godina »Alpine« u Koprivnici

U proljeće 1988. godine ulazimo u 20. godišnjicu postojanja naše prodavaonice u Koprivnici. Prodavaonica je otvorena aprila mjeseca 1968. godine, u lokalu privatnog vlasništva, gdje se i danas nalazi, opremljena kao stariji tip prodavaonice. Od samog početka rada radio je u prodavaonici jedan prodavač i poslovođa Josip Golubić, koji je sada u mirovini. Po odlasku prodavača već u septembru mjesecu iste godine počeo je raditi novi prodavač sadašnji poslovođa Stjepan Burek, koji je prilikom odlaska starog poslovođe 1979. godine u mirovinu preuzeo prodavaonice.

Zajedno sa novim sadašnjim poslovođom nastavili su rad sadašnji prodavači, Krunoslav Hirjanić i Slavica, a isti su već bili u radnom odnosu prije dvije godine u prodavaonici »Alpina« Koprivnica. S obzirom na dosta loše uvjete rada, osoblje prodavaonice postizalo je dosta dobre rezultate, a naročito su se rezultati poboljšali u posljednjim godinama.

ti budu prema mogućnostima na najvišem nivou i planovi u potpunosti ostvareni, samo ako budemo dobijali na vrijeme robu i dobre modele. U 1987. godini ćemo parovni plan ispuniti a također finansijski i prebaciti. Prema zadovoljstvu kupaca naše kolekcije dobro su prihvaćene u gradu Koprivnici i okolini van grada, a ne smijemo izostaviti i strane kupce iz susjedne Madarske koji također kod nas dolaze da kupuju i to naročito modele »Alpina« što im nije daleko jer imaju od samoga prelaza granice do prodavaonice oko dvadesetak kilometara.

U samom gradu uz dosta velikog broja prodavaonica, sa našim rezultatima rad možemo svrstati čak i na drugo mjesto prodavaonica obučee.

Čestitamo!

U prodavaonici nisu se trošila nikakova sredstva za adaptacije od otvorenja pa sve do sada, jer i dosadašnji uvjeti nisu dozvoljavali da bi mogli nešto izmjeniti. Zato nismo zadovoljni na ovoj lokaciji dalje, već se zalažemo da se nađe drugo bolje mjesto za otvaranje nove prodavaonice, imamo priliku da u 1988. godini idemo u izgradnju nove trgovine i to u najboljem trgovačkom centru grada, a gdje je već utvrđena lokacija i administrativni radovi su u toku i načinjeni sporazumni dogovori sa drugim zainteresiranim trgovačkim organizacijama.

Ako bi 1988. godine uspjeli izgraditi novu prodavaonicu, nama bi bila 20. godina rada prodavaonice u Koprivnici, najveća radost otvorenje nove prodavaonice. Za sada bi nam to bili najveći planovi u budućem radu sa kojima bi poboljšali daljni rad i postigli veće rezultate rada i poslovanja. Radi boljeg sutra treba da nas shvate i rukovodioci naše radne organizacije i pomognu nam da se maknemo što prije iz lokacije privatnika i napravimo vlastitu prodavaonicu, jer sa dosadašnjim rezultatima u staroj prodavaonici se zaradilo da se napravi nova.

Pozdravljaju vas prodavači Slavica Čizmak, Krunoslav Hirjanić i poslovođa Stjepan Burek.

Kolektiv prodavnica Alpina Koprivnica

KAKO USTVARJAMO

Sodelovanje je pogoj za uspeh

Na predstavitvi študije, ki jo je za nas izdelal Studio Marketing Delo, so se v razpravo vključili tudi naši strokovnjaki

Živahna razprava je pokazala, da ljudje razumejo položaj. Ko bodo sprejete ustrezne usmeritve, bo poleg podpore potrebna še doslednost pri izvajanju začrtanih nalog.

Z našimi tremi smučarskimi mušketirji Tomažem Čizmanom, Klemenom Bergantom in Robertom Žanom se je pogovarjal novinar Marjan Fortin

Na sestanku osnovne organizacije zveze komunistov DSSS je sodeloval tudi sekretar Občinskega komiteja ZK Franc Benedik

O trenutni gospodarski situaciji v delovni organizaciji je na sestanku družbenopolitičnih organizacij in predstavnikov samoupravnih organov poročal glavni direktor Tomaž Košir

V avtoprometu razmišljajo o izboljšavah

Tudi v avtoprometu razmišljajo o racionalizacijah. Vodja vzdrževalnih obratov Tone Žibert meni, da rezerve prav gotovo so in med drugim je povedal:

»Kar zadeva prevoz, ni vseeno, s kakšnimi tovornjaki to opravljamo in kako so vožnje organizirane, da je vozilo res čimbolje izkoriščeno. Planiranje voženj bo zato nujno, prilagajati se moramo, toda predvsem se bo s koristniki voženj treba dogovoriti, da bo to planiranje res možno.

Kar zadeva primerjalne stroške, pa nam bodo v finančno-računovodskem sektorju pripravili potrebne izračune.

N. P.

na temo SODELOVANJE JE POGOJ ZA USPEH

V razgovoru so sodelovali: Ivan CAPUDER, direktor TOZD Prodaja, Tone KLEMENČIČ, direktor TOZD Proizvodnja, Bojan STARMAN, vodja komercialne lahke obutve in Jože BOGATAJ, vodja komercialne športne obutve.

Razgovor sta vodila Nejko PODOBNIK in Vladimir PIVK, zapiske je uredila Anuška KAVČIČ.

Delo-življenje:

Znano je, da je uresničevanje načrtovanih ciljev pogosto odvisno od zmogljivosti proizvodnje, časovnih rokov, ki so postavljeni, organiziranosti celotnega poslovnega procesa, denarja in tudi zunanjih pogojev, pri čemer danes obravnavamo predvsem notranja vprašanja.

S čim predvsem vi niste zadovoljni (konkretno), kar zadeva sodelovanje med sektorji in tozdi, kar vpliva na to, da smo manj učinkoviti in tudi manj konkurenčni?

Ivan CAPUDER:

Prejšnja leta smo se srečevali z zakasnitvami proizvodnje, kar se zdaj pri lahki obutvi ne dogaja več. Dobro je bilo, da smo imeli obutev pravi čas v prodaji, saj smo, na primer, škornje najbolj prodajali oktobra in novembra. Nekoliko slabše je s športnim programom, ker še niso bili v celoti izdelani pancerni in apreski. Kljub temu pa imamo v prodajalnah previsoke za-

loge, saj smo morali do novega leta prevzeti vso obutev, ki jo bomo prodajali do konca februarja, in je bila naročena za zimsko sezono.

Tudi sodelovanje s komercialno bi lahko ocenil kot dobro. Včasih imamo težave v skladišču, ko je treba odposiljati veliko obutve hkrati. Menim, da bo to rešeno, ko bo uvedeno predpakiranje pošiljk.

Kar zadeva sporazumevanje med TOZD in komercialno, lahko rečem, da se sodelovanje iz leta v leto izboljšuje.

Pri lahki obutvi načrtujemo tako, da proizvodnja ne kasni več z izdelavo, pri športni se prav tako skušamo dogovoriti na podoben način. Če nastane problem, ga rešujemo z medsebojnim dogovarjanjem. Tudi informacijska računalniška tehnologija se vključuje v ta proces, vendar se to še ne odraža dovolj, ker sistem v proizvodnji še ni zaživel.

Bojan STARMAN:

Menim, da v dosedanjem poslovanju in povezovanju komercialne lahke obutve ni bilo kakšnih posebnih problemov, saj sodelovanje bolj skoraj ne bi moglo potekati. Srečevali pa smo se tudi z različnimi problemi, ki smo jih skušali sproti čim uspešneje reševati.

S proizvodnjo lepo sodelujemo, tako tudi na področju razvoja programov, sodelujemo pri razporejanju kapacitet. Torej, po dolgem času smo uspeli doseči uskladištev (sinhronizacijo), tako med proizvodnjo, kot med zahtevami naših domačih in tujih kupcev. Tudi na ostalih področjih (npr. devizno poslovanje) in z drugimi sektorji smo dobro sodelovali.

Ivan CAPUDER:

Pripomnil bi še to, da je v MPM v upadanju količinska prodaja Alpinine obutve in me-

nim, da je to predvsem posledica tega, ker smo prejšnja leta precej izvažali tudi v Sovjetsko zvezo in ni bilo možno več obutve zagotoviti za potrebe MPM. Če bomo hoteli v bodoče ta delež povečati, bo treba razmišljati o razširitvi naše ponudbe.

Seveda pa se bomo morali predvsem prilagajati tržišču in delati tisto, kar nam bo več prineslo.

Pomembno je, da je celoten poslovni proces usklajen s proizvodnjo in željami končnih kupcev, vmes pa še z vsem drugim. Dejstvo je, da se program lahke obutve razvija v vedno bolj zahtevno obutev, kajti razmere na vseh tržiščih so izredno zaostrene, konkurenca je vedno hujša. Edini izhod vidimo v tem, da bomo zahtevali kos z zelo kvalitativnimi izdelki, kajti obutev prodajamo po višjih cenah kot drugi, predvsem prodajalci iz vzhodnih držav.

S prodajo naših izdelkov smo si pri kupcih ustvarili določen ugled, ki ga bomo morali ohranjati še naprej in sicer s kvalitativno ponudbo (kvaliteta izdelave in dobav), za kar bodo pripravljeni plačati tudi nekaj višjo ceno.

Bojan STARMAN:

Dejstvo je, da smo v velikih škarnjah med proizvodnimi stroški oz. celotnimi stroški poslovanja in tem, kar se da doseči na trgu s cenami in končno v obliki prihodka. Naši stroški so postali previsoki; ne bomo jih mogli več vkalkulirati v cene izdelkov. Če bomo hoteli poslovati uspešno in ustvarjati dohodek, bomo morali zelo zmanjšati stroške proizvodnje. Uskladištev bo treba proces proizvodnje z odpremo, upoštevati ogromne stroške obresti na ta način, da bomo izboljšali obrat vseh vrst zalog.

To bo treba upoštevati že v fazi planiranja proizvodnje, skratka ves proces mora upoštevati to načelo.

Pri lahki obutvi smo že uspeli, da ne delamo več na zalogo, tako da naročeno obutev pošljemo takoj, ko je izdelana. Tudi pri športni obutvi se zadeve premi-

kajo v tej smeri. Tako skušamo čimbolj časovno uskladiti proizvodnjo, nabavo materialov pri vseh programih.

Vsak proces se začne s prodajo izdelkov kupecem. Po pripravi kolekcije se dogovarjamo o cenah, dobavnih rokih, oblikah, barvah in ves proces mora biti usklajen. Kako pomembne so dobave, nam lahko pove podatek, da v razvitem svetu, predvsem Japonci, že računajo dobave na ure. Pri nas se o tem dogovarjamo le kvartalno.

Vsekakor bo treba skrbeti tudi za to, da bodo ob zahtevnejši proizvodnji ljudje ustrezno usposobljeni. Temu vprašanju bo potrebno posvetiti še več pozornosti, vključno z ustreznim nagrajevanjem.

Jože BOGATAJ:

Vse notranje povezave se začnejo že z razvojem izdelka. Takrat mu določimo ime, obliko, določimo mu ceno in nazadnje tudi dobavni rok.

Menim, da se vse preveč ukvarjamo in rešujemo sprotne probleme in razne malenkosti, ob tem pa pozabljamo, kje je bil vzrok za nastale probleme. Povedati so vzroki za težave že, če se nismo pravočasno lotili izdelave vzorca, dali premalo časa za razvoj, ali pa je bilo v teku razvoja napravljenih preveč pomanjkljivosti, ki jih mora nato proizvodnja v procesu izdelave reševati. Ponavadi prav zaradi takšnih pomanjkljivosti in neupoštevanja določenih »pravil igre« prihaja tudi do nesoglasij. To so stvari, ki jih glede na delovne naloge opravljamo in niso bile kvalitetno in pravočasno izvršene. Dokler ne bomo rešili razvojne funkcije že takrat, ko izdelamo nek model, rešili tudi vse ostale sestavine poslovnega procesa (kdaj, kako in iz kakšnega materiala bo narejen model), toliko časa bomo imeli težave.

Mislím, da smo na poti k izboljšavam, in da je organizacija po linijah del tega že rešila, žal pa nismo še uspeli uskladištev tega vertikalno od zgoraj navzdol. Doseči bomo morali, da bodo vsi ljudje povezani in odvisni od končnega izdelka, od zasnove, do prodaje na trgu.

Tone KLEMENČIČ:

Lahko rečem, da proizvodnja ni vedno tista glavna ovira, ki bi zavirala uresničevanje začrtanih ciljev. Proizvodnja ima določene zmogljivosti in razen letos, ko je kar naprej primanjkovalo delavcev, je bilo vsako leto narejeno več, kot je bil letni plan.

Prva osnova za proizvodnjo mora biti ekonomska osnova tržišča, ne pa zmogljivosti, kar pomeni porabiti razpoložljive zmogljivosti in jih kolikor mogoče najbolje izkoristiti. Na drugi strani, kar je še bolj pomembno: z razpoložljivimi zmogljivostmi je treba delati najbolj primerne izdelke. To pomeni delati tisto, kar bo tržišče dobro sprejelo in

nam bo prineslo ostanek dohodka. Če bomo to dosegli, bomo na pravi poti tudi za napredovanje.

Najbolj pa je proizvodnja odvisna od dobrega servisa, torej razvoja ter kako in s čim je proizvodnja preskrbljena. Načeloma so stvari na tem področju lažje kar dobro potekale, vendar smo se kljub temu srečevali z mnogimi problemi in nemalokrat se je zgodilo, da so nam ti problemi rušili plansko disciplino in zaporedje dela v proizvodnji. To smo skušali sproti reševati, vendar je rezultat slabši.

Precej težav proizvodnji povzroča tudi kadrovska struktura delavcev. Pred petimi leti je odšlo veliko žensk, zdaj ko je za nami 40 let, odhajajo moški. Tako moramo te delavce nadomestiti z mlajšimi, ki pa so manj izkušeni, zato vedno težje uresničujemo zastavljene cilje; to je delati bolj zahtevno in kvalitetnejšo obutev.

S tem, ko smo se odločili, da bomo delali bolj donosne artikule vemo, da bodo serije manjše, več bo menjav v proizvodnji, bolj zahtevna tehnološka priprava. Torej, lotiti se bo treba bolj zahtevnih modelov, ki jih bomo morali kvalitetno izdelati, iz pravih materialov in pravočasno. S tem pa bo izdelek našel ustrezno mesto tudi na tržišču, ki bo pripravljeno zahtevnejše delo tudi bolj plačati.

Delo-življenje:
Vaši konkretni predlogi za izboljšanje sodelovanja.

Tone KLEMENČIČ:

Cilji, ki smo si jih zastavili, so takšni, da jih gotovo ne bomo mogli uresničiti v kratkem času. Če bomo vsi dovolj osveščeni in mislili in delali v isti smeri, potem bomo dosegli tudi uspehe. Če gledam tu samo proizvodnjo, lahko rečem, da je to zelo uspešen člen v verigi poslovanja, v veliki odvisnosti od ostalih služb. Gotovo drži, da mora biti tudi to delo vestno in kvalitetno opravljeno, vendar se o uspešnosti delovne organizacije odloča že pred proizvodnjo in po proizvodnji. Zato bi se morale prizadevati vse službe.

Poslovna politika je vsekakor pravilno zastavljena, vendar se ciljev ne da doseči čez noč.

V Alpini smo se že lotili izdelave bolj kakovostne obutve in v proizvodnji imamo že sedaj več obutve iz naravnih materialov. Kolekcije so vedno bolj pestre in široke, tako da je treba s tem samo nadaljevati.

Za leto 1988 velja, da je težko karkoli napovedovati. Zavedamo se, da nam bodo razni ukrepi povzročili veliko težav, ki jih bomo morali nekako rešiti, čeprav nanje nimamo prav nobenega vpliva.

Zato pa bi se morali še bolj potruditi, da bi vsaj tiste stvari, na katere lahko vplivamo, znotraj delovne organizacije uresničili.

Kar zadeva investicije, bi lahko rekel, da je proizvodnja v zadnjih letih nabavila precej novih strojev, tako da smo po opremi približno na isti ravni kot naša konkurenca. Nekatere tovarne so sicer bolj opremljene, vendar je vprašanje, kakšna je izkoriščenost opreme.

Torej, razen manjših investicij v stroje, ki so vezani na modo, smo zdaj opremljeni tako, da bi lahko zdržali kakšni dve leti brez večjih investicij. Seveda prihajajo na tržišče vedno bolj izpopolnjeni in računalniško vodeni stroji, vendar je predvsem važno, da obstoječo opremo čim bolj izkoristimo.

Jože BOGATAJ:

Glede kadrov sem optimist in menim, da velikokrat delamo napako, ker premalo zaupamo mladim ljudem. Na drugi strani preveč gledamo samo na šolsko izobrazbo in premalo upoštevamo druge sposobnosti. Važno je tudi, da ljudje sproti izpopolnjujejo svoje znanje.

Če ocenim naše možnosti s prodajne plati, lahko rečem, da imamo za naslednjo sezono zagotovljeno prodajo. Cene bodo ostale približno na ravni lanskega leta oz. upoštevati bo treba tudi razmere v katerih posluje. Doseči bo treba večje povpraševanje po Alpinini obutvi, vendar to se ne da doseči v eni sezoni.

Ivan CAPUDER:

Naša dolgoročna usmeritev je, da napredujemo intenzivno in ne ekstenzivno. To pomeni, da z istimi ljudmi in zmogljivostmi proizvodnje naredimo več in boljše. V prodaji smo oblikovali team ljudi, ki dobro sodeluje na pripravi novih kolekcij. To so strokovnjaki iz tehničnega in prodajnega področja. Kar zadeva MPM menim, da smo na pravi poti, da bomo delali takšne kolekcije, ki bodo zanimive za tržišče. Dober izdelek pa omogoča tudi višjo ceno. Cenejše čevlje, po katerih je prav tako povpraševanje, pa naj bi delali drugi.

Omenil bi še pomen kontrole, ki mora biti vgrajena že v razvoj. S tem bi dosegli, da bi pravočasno ukrepali, da ne bi prihajalo do napak.

Ob upoštevanju razmer bo treba stvari organizirati tako, da bo tudi manj usposobljen delavec lahko opravljal bolj zahtevno delo. Marsikaj pa bo treba v našem poslovanju še poenostaviti. Za obrat zaloga lahko povem, da bomo precej na boljšem kot naša konkurenca, vendar imamo še vedno v zalogah vezano preveč sredstev. To pomeni, da se bomo morali dogovoriti za precizne roke, da bodo zaloge v prodajalnah čim manj časa.

Uspeli smo tudi, da na poslovodski konferenci poslovodje naročijo prave količine obutve, kar zmanjšuje zaloge.

Jože BOGATAJ:

Za usmeritev, kot jo ima Alpina, se je že nekajkrat pokazalo, da je res pravilna. Imamo dva programa, športni in lahki, ki se med seboj dopolnjujeta in si pomagata, ne da bi si med sabo konkurirala, temveč vzajemno sodelovala. To velja kar zadeva komercialno. Vse to pa je potrebno povezati tudi s tehničnim področjem. Komerciala je tista, ki mora dati navodila in skupaj s planom proizvodnje iskati najboljše možnosti izrabljanja proizvodnih zmogljivosti, kar ne pomeni, da dirigira, ampak da sodeluje. S tem bomo dosegli dobro izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, izdelali bomo takšne izdelke in v času, kot zahteva tržišče; s tem pa bomo zmanjšali tudi zaloge.

Delo-življenje:
Ali to pomeni, da bomo čez nekaj let morali prestrukturirati proizvodnjo?

Bojan STARMAN:

Dejstvo je, da bomo morali predvsem temeljito razmisliti o naši konkurenčnosti na domačih in tujih trgih. To pomeni, da bomo prodali čevlje za tak denar, ki nam bo omogočal normalno življenje, pokrivanje stroškov in ustrezno akumulacijo. Prestrukturiranje je že začel proces, ko gremo na vseh področjih v boljše kvaliteto, s tem, da bomo morali dodajati v naše izdelke tudi inovativno znanje, kar nam daje velike dodatne možnosti v krutem konkurenčnem boju.

Delo-življenje:
Kadrovske razmere se ne izboljšujejo, temveč slabšajo; potrebna so drugačna znanja, ki so se razvila z delom samim. Tu bi morali začeti bolj načrtno delati, kajne?

Jože BOGATAJ:

Jasno je, da v Alpini najbolj pogrešamo kader za razvoj in pripravo (delo na razvoju, vpljevanje v proizvodnjo, organizacijo, predstavitev naših izdelkov, ipd.). Na tem področju bo treba pospešeno v akcijo.

Kar zadeva operativno delo pa menim, da nam usposobljenih ljudi ne primanjkuje, temveč se bo treba na tem področju pravilno organizirati. Izkoristiti moramo znanje, ki ga imamo.

Bojan STARMAN:

Vsak bi moral pri svojem delu bolj razmišljati, kako bi kaj izboljšal ter mislil in delal z delovno organizacijo.

Vsi se bomo morali boriti, če bomo hoteli preživeti krizo, to pa na tak način, da bomo vložili vse svoje znanje in sposobnosti v delo, ki ga opravljamo.

Zaključek:

Razmere za delo in življenje so vedno težje; vendar naš cilj naj bo združiti vse sile in dosledno izvajati začrtane programe. Ugotovitve, ki so bile povedane, pomenijo bolj resolucijo oz. dobre želje. Preveč je še besed: treba bi bilo, moramo, naša usmeritev je kakovost ... itd. Čisto res je vse to, toda brez jasnih letnih planov, vsestransko usklajenih z možnostmi, brez doslednosti v izvajanju, ne bo šlo.

Predvsem pa za začetek potrebujemo ukrepe, ki bodo kaj preusmerili, zavrli tek po starih kolesnicah in osvežili našo misel in prakso.

Zavedajmo se: še tako lepo zastavljeno sodelovanje ne bo rodilo sadov, če ne bomo vedeli, kako in kdaj natančno bomo to uresničili (organizacija) in kdo bi to res naredil (kadrovska politika).

Pa še to: najšibkejši v našem delu je tisto, kar naj bi posamezne dele v poslovnem procesu povezovalo — to je informatika.

VAŽNO JE ...
... DA VEMO

Kadrovske novice

V mesecu decembru se je nadaljevalo postopno zaposlovanje novih delavcev, nekaj pa jih je v tem času tudi prenehalo z delom. Delovno razmerje so decembra sklenili v TOZD Proizvodnja Stanko Žust v montaži šal, Jana Šinkovec v obratu Rov-

te, iz JLA pa so se vrnilo Drago Kramperšek, Jože Jesenko in Robert Šubic.

V TOZD Prodaja je v prodajalni Ljubljana VI nastopila delo pripravnica Zdenka Smrtnik.

Z delom so pretekli mesec v TOZD Proizvodnja prenehali: Marijan Praprotnik, Marija Reven in v obratu Col Jožica Rudolf. V delovni skupnosti skupnih služb je zaradi odhoda v JLA prenehala z delom Miran Jesenko, iz TOZD Prodaja pa je v prodajalni Ajdovščina prenehala Sonja Logar.

OB ODHODU V POKOJ:

Iz naše delovne sredine odhaja v pokoj dolgoletni sodelavec Marijan Praprotnik. Ob tem mu želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let in prijetno počutje med domačimi!

V slovo Francu Kopaču

Sredi decembra 1987 smo se za vedno poslovili od šele pred dobrim le-

tom upokojenega delavca Franca Kopača.

Franc Kopač, rojen leta 1926, je pričel delati v Alpini kot kvalificiran čevljar marca leta 1948. Najprej je delal na normiranih delih v montažnih oddelkih, leta 1973 pa je bil premeščen na odpravo ozkih grl — prav tako v montažnih oddelkih, kasneje je opravljal režijska dela v proizvodnih oddelkih.

Upokojil se je leta 1986, sedaj pa ga ni več med nami. Nekdanjega delavca bomo ohranili v trajnem spominu.

Ivija ni več

V mesecu decembru smo se poslovili tudi od našega upokojenca Ivana Poljanška.

Ivi Poljanšek je pričel v Alpini delati poleti leta 1946 kot kvalificiran čevljar, kasneje je ob delu opravil izpit za visokokvalificiranega čevljarja, leta 1961 pa je končal šolanje na srednji tehnični čevljarški šoli v Kranju. Z izpopolnjevanjem ob delu je prevzemal vse bolj zahtevna dela v montažnih oddelkih, kasneje je delal v razvoju kot tehnolog podplatne izdelave lahke obutve. V pokoj je odšel leta 1981, sedaj pa ga je smrt iztrgala iz vrst naših upokojencev.

Spominjali se ga bomo kot dobrega delavca in prijetnega upokojenca.

Nenadoma nas je zapustila Majda Reven

Dobra tri leta so minila, ko je kot petnajstletno dekle malce boječe in sramežljivo, prišla med nas. Zelo hitro se je privadila in zaživela z nami. Takoj smo tudi opazili, da dela vestno in pridno. Veseli smo bili, ko smo videli, da prihaja na delo vesela in nasmejana.

Rojena je bila v številni družini in že kot mlado dekletce, ko bi bila potrebna največje družinske toplote, je izgubila očeta.

Tako je Majda v svojem mnogo prekratnem življenju prehodila le tisti del življenjske poti, ki ji je bila večinoma posuta s kamenjem. To je za nas še bolj boleče.

Majde ni več, toda v naših mislih bo živela še dolgo.

Upokojenci so vedno z nami

Zares, kar vidi se, da Alpina deluje že štirideset let. Tudi po številu upokojencev.

Čeprav zadnja leta delavci iz prodajaln ne prihajajo več v Ziri, je bilo na letošnjem srečanju kar 260 naših nekdanjih delavcev. Tudi to je nek znak pripadnosti kolektivu, ki je v svoji zgodovini dokazal trdoživost in ni nikoli izgubil kompasa.

Prisotne je najprej pozdravil predsednik konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Janko Rupnik, ki je zaželel upokojencem obilo sreče v novem letu.

Glavni direktor Tomaž Košir pa je med drugim povedal:

Predsednik konference sindikata Janko Rupnik je pozdravil upokojence

Glavni direktor Tomaž Košir je upokojencem pojasnil položaj v delovni organizaciji

NE POZABIMO

MUZEJSKA DEJAVNOST
V NAŠI OBČINIPiše:
kustos pedagog Mira Kalan

Zadnjič smo si ogledali ustanovitev Loškega gospostva, danes pa pogledimo njegovo nadaljnje izgrajevanje in konec.

Podložnike so vezale na zemljiškega gospoda predvsem dajatve, denarne obveznosti. Tako se je kmet laže posvetil svojemu delu, pa tudi obrt je bila na podeželju razvita že od vsega začetka. Tam, kjer se kolonizacija ni obnesla, je dal zemljiški gospod naseliti Frlane, da bi uvedli naprednejši način pridobivanja železa. Tako so do srede 14. stoletja rasli Železniki.

Čez loško ozemlje so potekale prometne poti, ki so po pomenu daleč presegale loški okvir. Po stari cesti Celje Tuhinjska dolina—Smlednik je bila Loka prek obeh dolin povezana s Čedadom. Pomembna pot je vodila iz Loke čez Ilirsko Bistrico na Reko. Gospostvo je bilo povezano s Freisingom čez prelaze Jezersko, Ljubelj in Korensko sedlo. Tja so podložniki škofu tovorili vino. S trgovino se je ukvarjalo tudi podeželje, kar je vzbujalo nejevoljo pri meščanih. V cerkvenem pogledu je bilo gospostvo razdeljeno v tri prazupnije: Stara Loka, Sora in Šmartin (dan. Stažišče), ki so bile podrejene oglejskemu patriarhu. Ko je bila 1461. leta ustanovljena ljubljanska škofija, sta Sora in Šmartin prišli pod njeno upravo, Stara Loka pa je ostala pod oglejsko.

V drugi polovici 15. stoletja se je položaj podložnikov zaradi turških vpadov, leta 1476 so vpadli dvakrat, zelo poslabšal. Grajska poslopja in mesto je razmajal leta 1511 potres. Kmetje so bremenile hude davčne obveznosti iz tlaka v zvezi z obrambo dežele. Zato so se podložni kmetje in železnikarji leta 1515 pridružili vseslovenskemu kmečkemu uporu.

Moč freisinske oblasti na loških tleh so rahljale zunanje nevarnosti (Turki, beneška in 30-letna vojna), ki pa niso bile toliko nevarne kot notranji spori. Puštalski in starološki gospodje so svojo posest znotraj in v sosesčini gospostva zelo povečali. Med škofom in deželnim knezom — Habsburžanom — se je vnel spor, ker si je knez lastil pravico do rud in visokih gozdov. Zato je dal škof neposeljeni zahodni del gospostva kolonizirati. Tako so bili v tem obdobju rovtarske kolonizacije konec 17. stoletja poseljeni: Nova Oselica, Davča, Martinj vrh in Žirovski vrh. V sporu so največ pridobili Železnikarji, kjer se je utrjevala oblast fužinarjev, po narodnosti Slovencev, Romanov in Nemcev.

Stalno je bila prisotna tudi napetost med zemljiškim gospostvom in mestom. Vsi ti spori so postopno rahljali pravice zemljiškega gospoda, konec 18. stoletja so sledile radikalne terezijansko-jožefinske reforme, ki so uvedle centralistično državno upravo. Razmajale so gospostvo, ki je bilo daleč od zemljiškega gospoda in so ga vodili ljudje, ki so izkoriščali svoj položaj. Škof se je odločil, da ga bo dal v najem. Še pred iztekom najemne pogodbe je bilo glede na odločbo miru v Lunevillu loško gospostvo 1803. leta podržavljeno in vključeno v avstrijsko komorno ozemlje.

V prvi sobi je tudi izbor bibliografije dr. Pavleta Blaznika (1903—1984), posebno pozornost pa pritegne grb freisinskih škofov iz 18. stoletja. Grb je rezbarsko delo in predstavlja znamenja cerkvene in posvetne oblasti: križ, škofovsko palico in kapo; meč in dve kroni. Škof je imel nad podložniki vseskozi posvetno — sodno — oblast, medtem ko so smeli meščani od srede 15. stoletja dalje sami voliti mestnega sodnika. Na ščit v osrednjem delu grba je upodobljena kronana glava zamorca enako kot na pečatu iz druge polovice 14. stoletja, kjer prvič govorimo o loškem grbu. Zakaj zamorec s krono v freisinskem in loškem grbu, ne vedo razložiti niti slovenski zgodovinski niti bavarski.

S kronano glavo se prvič srečamo v freisinskem grbu leta 1286, ko je vladal škof Emiho (1283—1311). Samovoljno si je za simbol svoje moči izbral krono, čeprav mu ta pravica kot škofu ni pripadala. In vsi njegovi nasledniki so ga v tem posnemali. V grbu škofa Konrada (1314—1322) je poleg kronane glave zaznaven tudi zamorec. Za ta pojav je več razlag: da je podobna Emihovega pečata sčasoma potemnela; da je hotel slikar urbarja Konrada III. poudariti kontrast svetle podlage in temnejše figure; da sta se slikar in heraldik svobodno poigravala pri ustvarjanju; da je upodobitev na Emihovem pečatu v zvezi z njegovim poreklom, saj izvira iz rodbine Wildgrafov, upodobitev pa spominja na divjega moža (=wilder Mann); da je hotel Emiho s tem simbolom ponazoriti slabost male freisinske škofije nasproti močnim sosedom, predvsem Bavarski, ker se je čutil sposobnega vladarja, je prevzel v grb ta simbol moči. Ni dokazov, da bi Emiho in njegov naslednik zavestno prevzela v grb zamorca. Jasno pa je, da se je Konrad z njegovo podobo v grbu vsaj strinjal, če je ni prav on zavestno uvedel. Kaj ga je k temu privedlo, pa ostaja nepojasnjeno.

»Vesel sem, da ste se odzvali vabilu, da smo zopet skupaj. Vem, da vas zanima jo razmere v naši delovni organizaciji, ki se je razvijala tudi z vašim dolgoletnim delom v tej tovarni.«

V nadaljevanju je glavni direktor Tomaž Košir govoril o delu in poslovanju v preteklem letu, v razmerah, ki niso bile ugodne.

»To se je deloma odražalo tudi na rezultatih našega dela, še posebno, ker letos z notranjimi izboljšavami nismo bistveno nadomestili slabše možnosti za delo.«

Tomaž Košir je v zvezi s prihodnjimi nalogami izrazil upanje, da se bodo razmere vendarle spremenile; kar pa zadeva delovne cilje, je menil, da bo veliko narejeno, če bomo več izvozili, tako na Zahod kot na Vzhod, doma pa prodali dobro tretjino obutve.

»To bomo lahko dosegli z dobrim delom in si s tem zagotovili sigurno delo še za

naprej. Pri tem bomo morali izboljšati notranjo učinkovitost. Ugled, ki smo si ga ustvarili, je dobra podlaga za delo, zato moramo najti sile, da premagamo negativne točke.«

Vemo, da se na zunanje razmere ne moremo zanašati; da se moramo nasloniti predvsem na lastne sile.

Upam, da vam bom čez leto, ko se bomo spet videli, lahko povedal, da smo napredovali tudi v tej smeri.

Dovolite mi, da vam v letu, ki prihaja zaželim veliko zdravja in sreče v krogu vaših družin.«

Spregovorila je tudi Ivana Krvina, ki se je v imenu upokoencev zahvalila za prisrčen sprejem.

»Upokojenci se zavedajo, da Alpina deluje v težkih razmerah, zato želim kolektivu in vodstvu, da bi bili v prihodnjem letu uspešni.«

Nejko PODOBNIK

Letos je bilo na srečanju upokoencev izredno veliko naših nekdanjih delavcev. To kaže, da se še vedno zanimajo za naše delo

Obisk proizvodnih oddelkov je vedno zanimiv

Najboljši slovenski športniki spet v Žireh

22. decembra se je v Žireh zbrala elita slovenskih športnikov in športnih novinarjev. Podelili so namreč priznanja najboljšim slovenskim športnikom in tiskovni službi v letu 1987.

Med fanti je seveda spet najboljši alpski smučar Bojan Križaj, drugi je strelec Rajmond Debevec, tretji pa atlet Mirko Vindiš.

Med ženskami je na vrhu Mateja Svet, pred atletinjo Ireno Dominc in Katarino Jazbinšek.

Priznanje sta prejela tudi alpinist Tomo Česen in zamejski Slovenec, kotalkar Samo Kokorovec.

Za najboljšo ekipo je bila proglašena kajakaška ekipa, za najboljšo tiskovno službo pa tiskovna služba Planice.

To je le nekaj podatkov s prigrizne prireditve, ki jo je pred nabito dvorano Svobode povezoval novinar Franek Trefalt. Poleg nagrajenih športnikov smo

bili priča še mnogim zanimivim razgovorom s slovenskimi in tudi najboljšimi žirovskimi športniki. Ob razglasitvi najboljših športnikov je vsem čestital tudi naš glavni direktor Tomaž Košir, predsednik društva športnih novinarjev Slovenije Stane Trbovc pa je izročil priznanja najboljšim. Alpina je ob tem poskrbela tudi za praktične nagrade. Najboljši so prejeli čevlje, vsi ostali pa grafike Konrada Peternelja in žirovsko čipko.

Za prvo zmago v svetovnem pokalu je ob 40-letnici Alpine Grega Benedik prejel plaketo, ki mu jo je ob tej priliki izročil glavni direktor Tomaž Košir.

Lepa poživitev so bili naši godbeniki in pevci, ki so uspešno predstavili še žirovski kulturni utrip.

Gostje so odhajali veseli in zadovoljni. To pa je priznanje tudi vsem nam.

Nejko Podobnik

Zanimiv je bil tudi pogovor med Lojzetom Oblakom, dvakratnim zmagovalcem »triatlona jeklenih« in Stanetom Urekom

Predstavljamo vam nekaj najboljših športnikov, z leve: Jernej Abramič, Andrej Jelenc, Samo Kokorovec, Irena Dominc, Mateja Svet, Rajmond Debevec in Bojan Križaj

Srečo Gaber se je pogovarjal z Robijem Kopačem, ki je osvojil prve točke v svetovnem pokalu, enim najboljših jugoslovanskih mladincev Primožem Kopačem in glavnim trenerjem SK Alpina Nikom Dolinarjem

Stane Trbovc je podelil priznanja najboljšim športnikom

Gostje so bili zadovoljni

Že petnajst let dedek Mraz

Tale dedek Mraz že 15 let redno obiskuje žirovske otroke

»Mislim sem, da bom samo za kakšno leto, vendar je na-

neslo, da sem bil letos dedek Mraz že petnajstič,« je povedal Milan Trojar, učitelj zgodovine in zemljepisa na žirovski osnovni šoli.

»Moram reči, da sem nekaj let to kar rad delal. Je pa to odpovedovanje leto za leto, tako bi sedaj rad vsaj za nekaj časa to vlogo prepustil drugim.«

Bi povedali, kaj vam vloga dedka Mraza pomeni?

»Predvsem moraš otroke imeti rad. To je osnovno. Drugo, kar mi je pomagalo, je pedagoško znanje, ki je za to vlogo tudi potrebno. Ko pridem v stik z otroki, se povsem vživim v vlogo, ki jo igram. Torej je potrebno tudi nekaj igralskega talenta. Ponekod v tujini se za tako vlogo celo posebej usposablja.

Precej pomeni tudi spremstvo in celotna organizacija, kar pa tudi stane. Moram reči, da imajo žirovske delovne organizacije, zlasti Alpina, veliko zaslugo za organizacijo teh prireditvev.

Vzporedno s tem bi rad omenil še druge prireditve, kot so igrice za otroke, ki jih s svojo skupino iz leta v leto pripravlja profesorica Mira Kopač.

Če vse skupaj strnem, mislim, da imamo v Žireh te stvari urejene med boljšimi na Gorenjskem.

Kaj pa bi, po vašem, še kazalo napraviti?

»Ideja, da bi pred Novim letom v Žireh osnovali nekakšno pravljico vas, kjer bi se pojavljal dedek Mraz s spremstvom; kjer bi se tudi sicer odvijal zanimiv program več dni zaporedoma, je živa že nekaj let.

Mislim, da bi morali pritegniti žirovske gostince in

društva. Nekaj denarja bi bilo treba in veliko dobre volje, pa bi šlo.«

Dedek Mraz pa ne prinaša veselja le najmlajšim; je tudi nekaj simbol ob prehodu v Novo leto.

Se vam ne zdi, da smo v Žireh na marsikaj pozabili?

»Predvsem mislim, da so ljudje preveč vsak zase. Predvsem želim, da bi bili ljudje med seboj bolj prijazni, tako doma, kot v delovnih organizacijah. Posebno opozarjam na stvari, ki se bi jih morali izogibati zlasti mladi: kajenje, alkohol in mamila. Ti spremljevalci razmere življenja lahko le še bolj zagrenijo. Zato želim, da bi se kraj razvijal kot je treba; da bi delovne organizacije uspešno poslovale... Vsem pa želim veliko sreče in predvsem človeške toplote.

Nejko PODOBNIK

Žirovski občasnik spet zanimiv

Ob času, ko se je v prazničnem vzdušju iztekalo 1987. leto, se je med nami spet pojavil Žirovski občasnik.

V božično zasnovanem ovitku je prinesel kar dva zajetna zvezka: 13. redno številko in še dvojno tematsko številko (11-12), z naslovom »Žiri in Žirovci v slovenski literaturi«.

S to obsežno izdajo smo — vsaj upamo tako — končno le poravnali dolg za nazaj in spet ujeli »normalni« — občasni ritem izhajanja, po katerem naj bi revija izšla vsaj dvakrat na leto.

Najprej bi se rad zahvalil vsem, ki so nam »občasnikarjem« v prvih osmih letih izhajanja vseskozi stali ob strani: zvestim bralcem, delovnim organizacijam, ki v ŽO oglašajo svojo dejavnost, Občinski kulturni skupnosti Škofja Loka, še posebej pa Krajevni skupnosti Žiri, katere finančna podpora je bila doslej vedno najvišja in brez katere revije gotovo ne bi bilo.

Zahvala tudi sourednikom, stalnim sodelavcem in sploh vsem simpatizerjem našega početja.

Zdaj pa prelajamo vsebino omenjenih dveh zvezkov. Le-teh kot urednik ne maram ocenjevati, rad bi le naštel, kaj prinašata.

13. številko uvaja moje že spomladi napisano razmišljanje o možnostih naše dejavnosti sredi velikih družbenih sprememb, ki smo jim priča v zadnjem času. Bal sem se že, da bo povsem zastarelo (polletna zamuda je usoda vseh objavljenih prispevkov; kombinacija »hitro«, solidno in poceni« v tisku ni mogoča), vendar bo v času, ko se začne javna razprava o ustavnih spremembah še kako pravočasno.

Sledijo prispevki, ki posegajo naravnost v sredo stvari, »in medias res«. V njih se Emil Milan Pintar, Viktor Žakelj in Spomenka Hribar lotevajo osrednjih slovenskih vprašanj, Silva Moznarič, Janez Škrli in Branimir Nešović pa problemov varstva okolja in RUŽV, ki je za nas glavni. Tudi predstavnikom rudnika samega (Dušan Pensa, Ivo Prijatelj) smo omogočili, da predstavijo svoje videnje zadeve.

Širše razgledanim sledijo domoznanski prispevki v rubriki »Na Žirovskem«. O tem, kako se Žiri odpirajo v svet, razmišlja dr. Zdravko Mlinar, Ivan Reven predstavlja inovatorski in podjetni rod Poljanškov, Janko Mrovlje pa osvetljuje angažma XXXI. divizije na Žirovskem, Andrej Mihevc pa je kot geograf in krasoslovec preiskal Matjažve Kamre.

V vrsti predstavitev žirovskih DO je tokrat na vrsti Etiketa, z drugim nizom člankov pa smo skušali izmeriti »Žirovski športni utrip«.

Sam sem se razpisal o obžalovanja vredni usodi žirovske stavbne dediščine.

Našo kulturno dediščino navezuje tudi likovna priloga. Zasnovana je čisto na novo in taka naj bi bila tudi poslej. V njej bomo z barvnimi reprodukcijami in s strokovnimi komentarji umetnostnega zgodovinarja dr. Ivana Sedeja predstavili po eno slikarsko, kiparsko, oblikovalsko in arhitekturno delo. Pri tem bomo pazili, da bodo upoštevana tista dela, ki se nahajajo v Žireh ali pa so v njih nastala. Tako že tokrat objavljamo edino žirovsko sliko Maksima Sedeja (»Dobračevo pri Žireh«), dobračevski baročni oltar in Petronovo hišo kot enega največjih domov ljudskega stavbarstva pri nas in v širšem prostoru. In potem še smučarski čevlji Alpina, predstavljen kot visok dosežek industrijskega oblikovanja.

Iskreno upamo, da bo Alpinine pozornosti deležna tudi pobuda Marije Stanonik o možnosti za ustanovitev prvega muzeja obuval na svetu v Žireh. S to pobudo se 13. številka konča.

Drugi zvezek prinaša antologijo z naslovom »Žiri in Žirovci v slovenski literaturi«. Zbrala in uredila jo je naša stalna sodelavka mag. Marija Stanonik. Nabrala je toliko snovi, da imamo v rokah pravcato žirovsko berilo. V njem je 101 odlomek 60-tih avtorjev, od Valvasorja do Spomenke Hribar. Njih prispevki so urejeni v sedem tematskih razdelkov: prvi zajema domoznanske zapise »tujerodnih« avtorjev, drugi zapise iste vrste izpod peres domačinov, tretji je posvečen žirovskemu bajeslovju, četrti otroški in mladinski pripovedi, peti pa Žirem kot kraju na stičišču treh slovenskih pokrajin, kakor so ga v času pred zadnjo vojno doživljali ali pa se ga le dotaknili nekateri najvidnejši slovenski avtorji. Šesti razdelek je namenjen dogajanjem v zadnji vojni, sedmi pa novejšemu literarnemu snovanju.

Marija Stanonik je spet opravila veliko delo.

Prijetno branje vam želi Miha Naglič

Žirovsko jezero in fužinski plazovi

(Odlomek iz še neobjavljenih zapisov »Cerkev sv. Andreja na Kokočevicah« in »Vrsniki v plamenih«)

V času, ko graditelj nove ceste Selo-Trebija zelo nagaja nemirna hribina fužinske rebri sem se odločil, da iz svojih sicer še neurejenih zapiskov, izbrskam nekaj zanimivosti iz pripovedovanja ljudi o fužinski zapor in žirovskem jezeru.

Že od mladega sem poslušal pripovedovanja starejših ljudi, kako je bilo v Žireh jezero in so se po njem vozili s čolni. Tako so s čolni vozili žito v mlin na veter, ki naj bi stal na vrhu Žirka. Tako naj bi še do velike povodnji leta 1926 stale velike skale na mestu Zavodje pod današnjo Breznico, in kjer je menda stala stara Breznica, grajena pretežno iz lesenega gradiva. Tudi nad Strojarnjo v Podklancu naj bi bila neka vrata in zajeda, kjer so Zavrtačani privezovali čolne. Ob katerih bregovih so stale pastirske staje in šele ko se je umaknilo jezero, so pozidali današnja dva Zavrtača, to je Spodnji in Zgornji Zavrtač. Pripovedovali so tudi, da so se duhovniki vozili s čolni maševat v edino tedanjo cerkev v Hlevni vrh. Današnja cerkev na Stanomer hribu, današnji Vrh je še zelo mlada.

Torej kaj pravi ljudsko pripovedovanje o žirovskem jezeru? Vsekakor, da je tu nekoč stalo jezero, ki so mu Žirovci v današnji fužinski debri začeli poglabljati strugo, da so zniževali gladino vode. Pri tem je nižje ležeča selišča zasulo plavje, zato krajevno ime Trebija, kjer so trebili zaplavljen svet. Neki davni pripovedovalec je celo izrazil misel da je tudi v današnji Pogari bilo manjše jezero. O tem bi morali biti neki davni zapiski; toda ali je bilo zmerom tu jezero in kako ni nikakršnih točnih podatkov.

Zanimivo je tudi ljudsko izročilo z Vrsnika, ki je precej sprejemljivo:

Na Fužinah sta dva zemeljska plazova zaprla dolino, tako da je voda zalila celo žirovsko dolino, vse do Podklanca. Ljudje so se odločili, da poskušajo plazova prekopati, da si pridobijo spet nazaj svet, ki ga je zalila voda. S kopanjem in odstranjevanjem plazov in verjetno tudi drevja in grmovja so bili zelo prizadevni, tako prizadevni, da je voda dobila moč, ter dodobra raztrgala oba plazova in s svojim društem naplavila celo Poljansko dolino. Poljanci so bili seveda zelo nejevoljni, ker jim je gruča zasul travnike in polja. Zato so se z Žirovci dogovorili, naj bi plazova odstranjevali počasi, da se ne bi

ponovila škoda. Tako so strugo le počasi poglabljali. Ob tem so pogosto velike povodnji, približno vsakih štirideset let temeljito počistile bregove in žirovsko kotlino; odneslo je poti in steze, večkrat tudi človeška bivališča in ljudi. Ko je bilo jezero, so mrličje iz Goropek vozili s čolni do Mrtvaške doline, odkoder so jih Vrsničani vozili na Gore, kjer je bilo najbližje pokopališče. V Goropekah naj bi takrat ostala samo dekla, drugi so vsi pomrli. Pripovedovalci iz Goropek so o kugi pripovedovali malo drugače. Po tej verziji so v Goropekah pomrli vsi ljudje. Ostala sta samo hlapec in dekla, ki sta vozila z voli mrličje v Podgrob. Če sta jokala in tarnala voli niso hoteli voziti, morala sta biti vesela, da so voli vlekli. V Goropeke naj bi se potem naselili ljudje s Tolminske; prednik današnjih Žakljev pa menda celo tam nekje od sv. Višarij.

Tudi o Mrtvaški dolini je več pripovedi. Pokojni matija Bogataj z Vrsnika je pripovedoval, da je na Vrsniku pomrlo nekoč mnogo ljudi. Vse to množico mrličev so pokopali v Mrtvaški dolini. Pleskovi iz Brekovic pa so vedeli to malo drugače. Po njihovem naj bi na Vrsniku nekoč razsajala kuga. Bilo je mnogo snega in veliko mrličev, zato jih niso mogli voziti v Žiri. Zakopali so jih v sneg v mrtvaški dolini in jih kasneje, ko je nekoliko okopnelo, vozili v Žiri. Ni znano ali so jih vozili še na staro pokopališče, ali že na Dobračevo.

Ko je voda žirovskega jezera odtekla, so pri Lengerju v Žireh še stali stari zidovi.

Pri odkrivanju in zbiranju podatkov o žirovskem jezeru se bo mogoče še odkrila kakšna skrivnost. Tudi znana legenda o potovanju Jazona in njegovih, ko so iskali zlato runo, da misliti. Morda bo tudi naša znana etnologinja Marija Stanonik v svojem znanstvenem raziskovalnem delu prišla do kakšnih zanimivih podatkov, kakor je prišla s svojo najnovejšo knjigo »Promet na Žirovskem«. Upamo.

Ivan REVEN

Bili smo na Grossglocknerju

Nadaljevanje

Legenda pravi, da se je neki vitez vračal s križarskega pohoda preko teh gorskih prelazov domov in ga je na tem mestu zasul snežni plaz. Pomladi, ko so ga našli, je imel pri sebi nedotaknjeno stekleničko svete krvi, ki jo je prinesel iz svete dežele. Vsi križarski pohodi v Sve-to ali Jutrovo deželo so bili bolj ropanja kot pohodi za sveto stvar, kar so že bili takrat vsi vojni vpadi. Na mestu, kjer so našli mrtvega viteza, so zgradili skromno kapelo, kjer so kasneje zgradili veličastno gotsko cerkev, ki stoji še danes in jo poznamo z razglednic. Ogledali smo si notranjost cerkve in tudi spodnjo kripto. Pokopališče okrog cerkve je lepo urejeno s skromnimi spomeniki in kovanimi železnimi križi, ki dajejo čuti, da je tu prisoten kult čaščenja mrtvih, kjer živeti nadaljujejo življenje mrtvih in življenjsko izročilo pokojnih. Tu so pokopani tudi gorniki, ki so se ponesrečili na Grossglocknerju. Imajo primeren spomenik, kot trpek opomin na surov zakon narave in nebogljenosti človeka v neizprosni tekmovalnosti, kjer hoče človek obvladati naravne sile.

Pri Winklernu smo zapustili gornji tok reke Möll in se preko nizkega prelaza spustili v dolino Drave nekaj kilometrov nižje od Lienza. Značilna alpska dolina, nad katero se dvigajo strmi alpski vrhovi nad 2000 metrov. Dolina je delovala na nas že malce monotono in mnogim je zakinkala glava v prijeten dremež, saj je iz zgoščenih doživetij poglavalna naše glave utrujenost in možgani niso več pripravljeni sprejemati novih vtisov in informacij. Mimo Beljaka zavijemo v dolino Zilje. Po krajšem postaniku smo si pretegnili ude in kupili pol kile kave in kakšno čokolado, ženske pa seveda margarino Rama. Preko strmega Korenskega sedla smo spet prišli v našo dolino Save. Na Černivcu nas je čakala topla in obilna večerja, ki se nam je po celodnevni suhi hrani še kako prilegla. Že v mraku smo prispeli domov, zadovoljni, da je organizacija izleta zelo uspela. S tem pa tudi vso pohvalo organizatorjem in vodičkam, ki sta nas strokovno spremljali vso pot, ter šoferjem, ki so nas varno pripeljali domov, tudi preko najnevarnejših fužinskih robov in jam.

Ivan Reven

Robi Kopač osvojil prve točke svetovnega pokala

Eden glavnih ciljev v sezoni 1987/88 za SSK ALPINA se je izpolnil že ob prvem nastopu Roberta Kopača na tekmi svetovnega pokala na olimpijski skakalnici v Japonskem Sapporu, 19. in 20. decembra lani. 14. mesto na mali in 8. mesto na veliki skakalnici pomeni za Roberta vsekakor izjemno vzpodbuden štart v olimpijsko sezono, še toliko bolj pa, ker je s prvimi točkami uspešno štartal na novoletni Intersport turneji in si s tem vedno bolj utrjuje tudi mesto v ekipi za olimpijske igre.

Ugodne snežne razmere v Planici omogočajo normalno odvijanje tekmovalnega koledarja tudi za mladinski kategoriji. Starejši mladinci so v okviru pokala COCKTA tekmovali dvakrat. Po obeh tekmah vodi v seštevku Primož Kopač, ki je bil obakrat drugi, točke pa sta osvojila še Andraž Kopač in Jože Vehar.

Prvo tekmo so imeli tudi mlajši mladinci, na kateri je prepričljivo zmagal Andraž Kopač, z novim rekordom skakalnice, 7. mesto pa je osvojil Jože Vehar.

2. januarja je SSK Alpina organiziral moštveno prvenstvo SFRJ za mladince. V konkurenci desetih ekip je po pričakovanju zmagala izenačena ekipa Iskre Delte Triglava, zelo dobro drugo mesto pa so si priborili žirovski skakalci, v postavi: Primož Kopač, Andraž Kopač, Jože Vehar in Matej Oblak. Tretje mesto pa so osvojili lanski zmagovalci — ekipa iz Titovega Lenja.

Na prvem mednarodnem nastopu mladincev v okviru Alpskega pokala pa je bil spet dosežen odličan rezultat Primoža Kopača, ki je osvojil 3. mesto, za dvema Avstrijcema Steineirjem in Kuttinom. Tekmovanje je potekalo na 60-metrski skakalnici v italijanskem smučarskem središču Passo di Rolle.

V ekipni razvrstitvi klubov po šestnajstih tekmah vodi Elektrotehna Ilirija s 181 točkami pred Alpino 166 ter Iskro Delto s 160 točkami. Pri tem izračunu je letos vpeljana zanimiva novost, saj se upoštevajo tudi najboljše uvrstitve na mednarodnih tekmovanjih.

Niko Dolinar

Pregled najpomembnejših del krajevn
skupnosti 1987 in načrti za naprej

Kako do denarja

Lani je tekla obnova dela regionalne ceste in gradnja pločnikov skozi Žiri. Pri izvedbi teh del se je precej zatikalo, predvsem zaradi pomanjkljivih izvedbenih načrtov in tudi zato, ker pri tovrstnih delih ni možno vnaprej do potankosti predvideti, katere komunalne inštalacije so dotrajane in jih je potrebno zamenjati. Dela še niso končana, vendar je že znano, da je bilo opravljenih približno 30 % več del, kakor je bilo prvotno načrtovano; to pa seveda pomeni tudi toliko večje stroške.

Sredstva za ta dela zbiramo s samoprispevkom, vendar je bilo samo za del ceste, ki smo ga gra-

dili letos, potrebno najeti kredit v višini dveh tretjin celotne predračunske vrednosti. Obresti za kredite so se lani skokovito povečale in temu sorazmerno so se povečali tudi stroški gradnje. Zato smo morali poleg sredstev samoprispevka porabiti tudi sredstva krajevn skupnosti, ki bi jih sicer po prvotnem planu namenili za druga vlaganja.

Tako lahko ugotovimo, da glede na finančne obremenitve, ki jih imamo z dosedanj gradnjo, letos ni možno nadaljevati z deli pa čeprav bi združili sredstva samoprispevka in ostala sredstva krajevn skupnosti; torej nadaljevati je možno le s prito-

kom zunanjih virov. Regulacija Sore je potekala po načrtih. Letos načrtujemo IV. etapo, ki predvideva ureditev priključka že izvedene regulacije na staro strugo in izvedbo regulacije okrog logaškega mostu. Pričeli smo tudi z gradnjo stanovanjskega bloka v soseski S 7. Gradnja tega bloka ima predvsem socialni značaj — od skupno 26 stanovanjskih enot bo 13 enot financirala SIS za solidarnostne potrebe na območju našega kraja. Štiri stanovanjske enote še niso prodane, devet enot pa bodo odkupile žirovske delovne organizacije. Značilno za gradnjo tega bloka je, da kar 25 % predračunske vrednosti stane komunalna ureditev.

Poleg tega bloka je načrtovan v prihodnosti blok s 45 stanovanji. Pri naslednjem bloku bo komunalna ureditev bistveno cenejša, ker bomo glavniko komunalnih inštalacij financirali pri sedanjem; to dejstvo bo potrebno upoštevati pri reševanju stanovanjske gradnje v Žireh.

Lani so se odvijala dela tudi za pridobivanje bolj kakovostnih in količinsko bogatejših virov pitne vode. Za osnovno šolo ob Sori sta bili narejeni dve vrtini do globine 75 m, ki dajeta približno 15 l/sek. V primeru, da bo voda ustrezala kakovosti za pitno vodo, bi ob ustrezni dodatni akumulaciji in koriščenju dosedanjih zajetij v času brez padavin, zmogljivosti zadoščale do leta 2000. Proti koncu leta so potekale tudi meritve obremenjenosti čistilne naprave, ker teoretični izračuni kažejo, da je sedaj preobremenjena 130 %.

Z namenom dolgoročne reševanja oskrbe s pitno vodo in čiščenja odpadnih voda, je Tehnik TOZD Komunalne dejavno-

sti izdelal predlog za reševanje teh potreb do leta 2000. Po tem predlogu je predvideno, da bi dograjeno vodovodno omrežje na osnovi novih vodnih virov, ki so jih našli z vrtinami, lahko oskrbovalo porabnike od Tabora do skakalnice v Novi vasi, Plastuhovi grapi, Rakulku, Selu in Lednici, s tem, da bi zgradili ločena črpališča z vodohrami za Plastuhovo grapo, Rakulk, Selo in Dobračevo.

Za sredstva za dograditev vodovodnega omrežja in čiščenje odpadnih voda se bomo morali v kraju še dogovoriti, kako jih bomo zbirali.

Kar zadeva cestno omrežje, elektrifikacijo, telefonijo in druge dejavnosti, še nimamo dolgoročnih načrtov. Letos se bomo ukvarjali s sprotnimi problemi v okviru finančnih možnosti. Glede na finančne možnosti je očitno, da še precej časa ne bomo imeli sedanjemu času primerne komunalnega standarda. Redke soseske v našem kraju imajo dobro urejeno komunalno ureditev in tudi v novih soseskah trenutno ne kaže, da bi lahko bodočim graditeljem ponudili komunalno urejeno parcelo. Dosedanji razvoj te dejavnosti je bil odvisen od poslovne uspešnosti delovnih organizacij, ki s svojimi sredstvi preko KS investirajo v krajevno infrastrukturo. Gospodarske razmere so v zadnjem času zožile možnost dobrega zasluga, zato bo raven kakovosti infrastrukturnih investicij v kraju pod večjim nadzorom tistih, ki sredstva prispevajo.

V novem letu 1988 želim vsem krajanom osebne sreče in poslovnih uspehov.

Rado Bogataj

Štev.: 1/178-K
Datum: 23.12.1987

ALPINA ŽIRI
Uredniški odbor
Delo-življenje

Tov.Nejko PODOBNIK

ZADEVA: Poškodba tt omrežja in prekinitev telefonskega prometa na območju oz.liniji stare ŽIRI

V zvezi vašega dopisa, glede vzrokov okvar telefonskih linij na območju starih Žirov in nekaterih drugih vasi smo se za odgovor obrnili na podjetje za PTT promet Kranj in dobili naslednje pojasnilo:

Pri izvajanju gradbenih del na obnovi ceste skozi Žiri od potoka Račeva do reke Sore je prišlo v času gradnje večkrat do več hujših poškodb tt omrežja, katere je podjetje za PTT promet Kranj tudi saniralo in tudi ni bilo večjih prekinitev tt prometa.

Zadnjo poškodbo v drugi polovici novembra pa takega postopka sanacije obstoječega distributivnega podzemnega tt kabla ni več dopuščala valed izjemno drage, začasne in praktično nemogoče izvedbe, zato je od takrat dalje tt promet na tem območju tudi do nadaljnjega prekinjen.

Pristopilo se je k drugi trajni rešitvi in sicer tako, da se je zgradila nova tt kabelska kanalizacija in sicer pod nadzorom podjetja za PTT promet Kranj. Vanjo so se tekom preteklega tedna položili novi kabli, v teku pa so dela presojitve - dela izvajata Tegrad Ljubljana na osnovi ponudbe in bodo izvedena predvidoma pred Novim letom. Stroški izvedenih del bodo znašali cca 18.000.000,-din, katere krije investitor oz.naročnik.

Tovariški pozdrav!

Tajnik KS:
Vinko KOPAC

Veliko zanimanje za izdelke Laboda iz Novega mesta

»DELO-ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutve Žiri, Strojarska ul. 2, n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Proizvodnjo, TOZD Prodajo in Delovno skupnost skupnih služb. — Ureja ga uredniški odbor: Tatjana Dolenc, Nada Govekar,

Tatjana Mohorič, Anuška Kavčič, Anton Pintar, Vladimir Pivk, Nejko Podobnik, glavni in odgovorni urednik. — Izhaja mesečno, naklada 2200 izvodov. Fotografije: Brigita Zemljarič. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj

TO JE NAŠ KRAJ

Blagovnico naj bi začeli graditi že spomladi

S sestanka konzorcija za gradnjo blagovnice v Žireh

To je temeljno sporočilo sestanka konzorcija za gradnjo blagovnice v Žireh. Na pogovoru, ki ga je vodil Ivan Capuder so bili predstavniki ABC Loka, Ljubljanske banke, poslovne enote Škofja Loka, Kokre Kranj, Alpine Žiri, poleg teh pa še predstavnik Lokainvesta, Slovenijaprojekta in seveda krajevne skupnosti Žiri. Od partnerjev v konzorciju tokrat ni bilo le predstavnikov PTT.

Kot je pokazal razgovor, priprave na gradnjo potekajo po načrtih. Projektant je prisotnim predstavil tudi projekt blagovnice, kjer bodo poslovni prostori tako v pritličju, kot pod streho, vendar tako izvedeni, da ne bodo le-ti nič manj pomembni v odnosu na pritličje. Kot kaže, gre za gorenjsko hišo z veliko strešnimi in možnostmi nadaljnega dograjevanja. Projektant si je očitno močno prizadeval smotno izkoristiti prostor tako v sami stavbi, kot tudi okoli nje.

Ta funkcionalna povezanost znotraj, kakor tudi z okolico pa je seveda za žirovski center nujna.

Verjetno vse zanima, koliko prostora bodo zasedle posame-

zne organizacije in kakšen bo njihov vložek. ABC Loka 606 m² (dodatno še kava bar 50 m²) — 930 milijonov (cene ob zaključku leta), s kavo barom dodatno še 76 milijonov, Ljubljanska banka 138 m² (210 milijonov) PTT (329 m² + mansarda 88 m²) — 640 milijonov, Kokra 300 m² — 465 milijonov, Alpina Žiri 200 m² — 310 milijonov.

V stavbi bo tudi nekaj skupnih funkcionalnih prostorov, ki jih bodo partnerji tudi skupno financirali.

Če bo šlo vse po sreči, bodo v prvih mesecih letos zbrali ponudbo za gradnjo blagovnice in videti je, da bo nekaj težav predvsem s sredstvi, ki jih noben partner nima dovolj. Kar zadeva stroške priprav za gradnjo, so se partnerji dogovorili, da jih bodo delili sorazmerno ob zaključku priprav. Volja vseh je velika in upajmo lahko, da bodo premostili še zadnje težave in lahko čimprej pričeli z gradnjo. Ta mesec lahko o tem pričakujemo noven dogovor soinvestitorjev.

N. P.

Občni zbor je vodil predsednik izvršnega odbora sindikata Slavko Kristan

Utrinki z
občnega zbora
sindikata v
TOZD
Proizvodnja

Na občnem zboru je spregovoril tudi predsednik Občinskega sveta Zveze sindikatov Škofja Loka Sandi Bartol

Vedno prisrčno srečanje z dedkom Mrazom

**Darovali so
za mrliško
vežico**

Ob smrti sorodnice Terezije Mlinar 10.000.— din Manica Albreht in Natalija Kallan, Dražgoška ulica 9.

Sosedje in sorodniki so darovali ob smrti Franca Kopača, Rudniška 11, 30.000 din.